Страничен поглед отвътре

Андрея Гандева

Looking Sideways from Within

Andreya Gandeva

School4Artists – 3

School4artists 3/2024 е програма за алтернативно образование на млади художници в началото на професионалната им кариера, която цели да актуализира и задълбочи познанията им за изкуството днес; да ги убеди, че онова, което правят, е важно за обществеността в София, в страната и света; да им съдейства в ориентацията и позиционирането в света на изкуството днес.

Третото издание на проекта стартира през месец май 2024 г., като бяха селектирани 10 участници – осем художници и двама изкуствоведи. Това са: Биляна Токмакчиева, Гергана Минкова, Люба Мазнова, Йоанна Ласкова, Хана Иванов, Филип Бояджиев, Невелин Иванов, Никола Андреев, Кирил Буховски и Андрея Гандева.

Макар и да съществуваха вече изградени връзки между някои от участниците или да имаше бегло познание между други, може да се каже, че по-голямата част не се познаваха и не бяха запознати напълно с работата на останалите. Голяма част от художниците, вече бяха участвали в различни проекти и бяха излагали работи, но все пак всички те бяха в начална фаза на своя творчески път. Работата на младите автори, както и интересите им, несъмнено се различаваха. Въпреки това, в новосъздадените творби за изложбата в ИСИ-София, може да се проследи както продължението на някакъв вътрешен личен наратив на всеки един от авторите, така и интересни връзки и свързващи точки между колегите като цяло.

Не за пръв път **Биляна Токмакчиева** се опитва да улови времето. Да го запише, архивира, замрази, консервира... Фотографията, подготвена за изложбата, представлява, по думите на художничката - реконструкция на бароков натюрморт. На черен фон, върху маса с червена покривка виждаме различни обекти – ваза с цветя, чаша, свещи, нар и орехи, два буркана. На пръв поглед впечатление правят цветовете – преобладаващото червено от покривката и карамфилите, наровете и обектът от восък и плат. Всичко това контрастира с другия преобладаващ цвят – жълтото – восъчните свещи, голямото восъчно тяло, наподобяваща пита кашкавал, един от двата буркана пълен с неизвестна жълта течност. Обектите изпъкват върху черната драперия като подчертават и втория буркан, пълен с мариновани пресни зелени орехи. Първоначално композицията не ни дава ясни отговори, цветовете обаче не са случайни. А дали карамфилите са?

Най-често натюрмортите се свързват с изобразяването на плодове и цветя, дивеч или друг тип композиция представяща

някаква маса или дори трапеза. В тях има идеята за уловен момент, няма преходност или продължителност. Фотографията сама по себе си също запечатва даден момент. Извадена от контекст ние не знаем какво е било преди, нито след нея. Какво ще се случи с обектите на масата и защо те са събрани заедно? Авторката, запечатва всички тези обекти заедно, спира времето, но едновременно с това и заявява, че всичко на масата е *Подготовка за бъдещи проекти*. Цветята най-вероятно ще увяхнат, нарът ще бъде изяден, свещите ще изгорят, бурканите може би ще се отворят. Но кога? Работата на Биляна Токмакчиева едновременно спира времето, но и задава метафоричен таймер, като по този начин отпраща към крехкостта на живота, разяждането и дори самата смърт. В един момент, фонът от черната драперия ни поглъща и остава единствено черна дупка.

Както разбираме от работата на **Никола Андреев**, черните дупки са често срещано явление. В продължение на 2 години, авторът наблюдава „как една рушаща се плоча на тротоара, постепенно се разраства в дупка". Дълго време той я фотографира, но не е сигурен какво да прави с нея. Малко след момента, в който решава да експериментира с нея, плочата бива подменена, връщайки художникът в начална позиция. На следващия ден, обаче, той попада на новина от платформата за новини BBC, че е установено наличието на пробуждаща се черна дупка. Качената фотография му напомня на собствените му „архиви" на реалната черна дупка на улицата. Често тези дупки наистина се разрастват и придобиват нови и по-големи размери, преди да бъдат предприети действия към оправянето им. Авторът гледа на това като на метафора за личните празнини в човешкото съзнание, които по същия начин се разрастват и за които често са нужни години за осъзнаването, поправянето и запълването им.

Никола Андреев взема решение какво да направи с новата плоча. Правейки намеса в градската среда, той я боядисва в черно и наблюдава реакцията на неспирно минаващите минувачи. Първоначално те се стряскат, заобикалят я или я прескачат, но с течение на времето, хората просто минават през нея, а следите от обувките им заличават черната боя поставена от автора. Той прави *Пробуждане на черна дупка*, като представя своята поредица от 10 снимки, които проследяват процеса на работа. Той залепя и черно фолио върху пода на галерията – черната дупка, която приканва зрителите „да се изправят срещу неизвестната празнота" на самите себе си и да се опитат да не бъдат погълнати от хаоса.

Темата за хаоса занимава художникът и във втората му работа *Хоризонт на хаоса*. Тя е вдъхновена от текста на Хито Щейрл „Свободно падане: мисловен експеримент върху вертикалната перспектива", където се изследва идеята за хоризонта и как той се променя. Никола Андреев, манипулира стрелките на стенен часовник, правейки минутите и часовете неразличими, като по този начин метафорично създава нов хоризонт. Когато една от стрелките, тази за секундите, променя зададения хоризонт, това припомня за съществуващия хаос и илюзорната сигурност.

Хаосът създава нов ред, но дали не е всичко отдавна предначертано? **Гергана Минкова,** създава *Connections (Връзки)*, мисловна карта, която се позовава на клюката. Както разбираме от работата ѝ, още в Древна Гърция „обществото разчитало именно на слухове, за да определи, на кои членове от общността може да се има доверие." Тя започва проекта си, като говори с всички участници от школата School4Artists, с молба всеки да разкаже и сподели откъде познава останалите и какви са били първите им впечатления. Макар първоначално повечето школци да имат идеята, че не се познават, в процеса на споделяне

се оказва, че изникват множество на пръв поглед невидими връзки. Това показва, че всеки един е пряко или косвено свързан с останалите, без предварително да е знаел за това. Авторката доказва, че създаването на тази малка общност, част от рамките на проекта, не е случайна. А тя не е случайна, поради желанието на всички тези млади хора, активно да учат, търсят и да се занимават с изкуство. Гергана Минкова е изкуствовед, тя започва да мисли над всички тези връзки докато работи и пише за изложби, различни проекти или просто когато посещава откривания. Опитите и за социализация и включване към общността и средата на българското съвременно изкуство я карат да осъзнае, че връзките, които изграждат общността са и тези, които я поддържат жива.

Как едни стъклени кани се превръщат в символ на семейните връзки? **Йоанна Ласкова** се занимава с обработка на стъкло. За пръв път обаче, макар и работата ѝ да е свързана със стъкло, то не минава през ръцете ѝ по същия занаятчийски начин както обикновено. Проучвайки родословното си дърво, тя събира различни семейни истории. Така разбира, че след смъртта на прабаба си, докато близките са разчиствали дома и, са намерени около 40 нови стъклени кани. Когато са се предлагали в магазина, прабаба ѝ ги е купувала, за да може и да има какво да подарява. Художничката започва да размишлява над консуматорските навици на хората сега и преди. Докато в момента, всеки може да си вземе каквото си поиска, когато си поиска, то в случая с прабаба ѝ нещата са били по-различни. По-старите поколения, включително това на прабаба ѝ, родена през 30-те години на 20 век, е живяло с идеята за запасяване – от страх, че по-късно може и да няма. Въпреки че, прабаба ѝ ги събира, без да успее да ги подари приживе, когато каните са намерени, майка ѝ взема няколко, а другите - подарява на роднини. Авторката решава да проследи, къде са каните в момента и да ги събере. С тези

40 кани тя образно събира различни членове на семейството си, но и цялостната нагласа на едно цяло поколение, преживяло последната голяма война.

Хана Иванов живее и работи в Ню Йорк, родителите ѝ обаче са родени в България и се местят в Америка след сватбата им. И двамата ѝ родители са от морски градове, което съвсем нормално обяснява и това, че голяма част от членовете на семействата и на двамата са моряци – пътували много и по цял свят, носещи и разказващи много истории, с които тя израства. Въпреки това, много хора обвиняват родителите ѝ, че са избягали и са оставили семейството. Художничката се опитва да разбере това отношение, имайки предвид всички пътешественици в рода ѝ. При последните си прибирания, в апартамента на родителите си тя намира малко оставени „следи" от живота им в България - някои дрехи и фотография от сватбата им. Докато е във Варна, съвсем естествено се ражда идеята за творбата ѝ *„Блуз на Черно море 2"*.

Работата представлява обект – кошница от корабни въжета, чиито плетки, също като семейните връзки, в крайна сметка са здраво свързани. Хана Иванов размишлява над въпросите за идентичността, какво ти дава тя и възможно ли е да отнема, но също така и какво остава от миналото и лесно ли е то да се заличи. Тя увива въжетата във формата на кошница, която пълни с кибритени кутийки, които е събирала в Америка. По този начин тя образно „преплита" българско и американско, а под единия от краищата на кошницата поставя фотографията на родителите си, като по този начин дава възможност на публиката да изгори – символично, както миналото, така и всички връзки.

Доколко семейните връзки и истории изграждат и продължават да живеят в новите поколения? Каква част от родителите ни

живее в нас самите? След серия от проекти занимаващи се с Аз-а, **Невелин Иванов** продължава да търси и изследва себе си, този път през семейството си. Художникът бродира портрети на различни членове от семейството си върху найлонови торби, които след това поставя върху главата си, създавайки свой *Семеен автопортрет*. По този начин той иска да предаде идеята за това, доколко всички ние сме продукт на нашите майки и бащи, баби и дядовци, на хората, които са ни отгледали и възпитали. Но също така задава и идеята, че понякога, макар и несъзнателно, тяхното отношение и поведение може да ни задуши. Макар и техните действия да не са породени от злоба или лоши чувства, а точно обратното, от любов и желание за предоставяне на най-доброто, все пак те изграждат всеки един по уникален начин. А това формира и задава насока, която съзнателно или не, ние следваме, а понякога осъзнаваме и променяме.

Цялостната работата на **Люба Мазнова** се фокусира върху изследването на идентичността и по-конкретно на куиър идентичността. След приемане на „Закон против ЛГБТИ+ пропаганда“, който отрича „пропаганда на нетрадиционна сексуална ориентация“, каквато реално никога не е имало в българските училища, Люба Мазнова си представя възможна бъдеща ситуация вследствие на този закон. Тъй като приемането на такъв репресивен акт служи като основа и „врата“ за приемането и на други закони свързани с омраза и санкции срещу ЛГБТИ+ общността, артистът създава експериментално видео, което показва последствията, които могат да се появят в бъдеще спрямо „нетрадиционното“. В *Поправка* виждаме учителка и момче, вероятен съученик и представител на „традиционното“, които унижават и малтретират друг ученик с грим по лицето. По този начин Люба Мазнова критикува както поддръжниците на този закон, така и масовата омраза и неприемане на „различните“. Изхождайки от личния си опит в

училище, както и от наложената хетеронормативност, която отхвърля всичко прието за друго, тя също така обръща внимание върху образователната система, която често е негативна и дори опасна за психическото здраве на младите куиър хора.

Този тип поведение на „омразата“ се асоциира с изключително силните в последните години политики свързани с традиционното и националното. **Филип Бояджиев** продължава да работи с ироничния си подход, осмиващ българщината и стереотипните образи, които заливат обществото ни по различни канали – на улицата, по телевизията и къде ли още не. Мислейки за силния “алфа мъжкар”, който защитава традиционните ценности, художникът започва да размишлява за неговия женски еквивалент. По този начин той създава женски лачени цървули от телешка кожа, инкрустирани с камъни „Сваровски“ в работата *Традиционното е новото черно*. Така той размишлява, но едновременно и критикува постоянното припомняне на „славното“ миналото, на българските традиции, на личностите-кумири, които са изградили национална идентичност. Липсата на настоящи ценности е прикрито от миналото, което не позволява създаването на адекватно бъдеще.

Може би всичко това би било различно, ако България никога не бе попаднала под Османско владичество - ако всички пътища водеха до днешна София, а знаците казваха: *„Добре дошли в Средец“*. Това е името и на първата серия от работи на Кирил Буховски, който измисля алтернативна история на страната ни, в която България завладява Константинопол, разширява се до три морета и се превръща в империя. Сравнявайки архитектурата в Лондон (където е живял художникът) и на тази в София, той мисли за „парадоксите и проблематичността на „величието“, което често е свързано с имперско и колониално минало.“ Кирил Буховски създава три пана на забележителности от столицата,

но преобразувани така, че да отговарят на бленуваното величие. Пресъздавайки една неслучила се реалност, художникът размишлява и над проблемите, които придружават всяка монархия или голяма група от държави намираща се под централизирана власт - класови разделения, дискриминация, експлоатация на ресурси и престъпления срещу човечеството. Инсталацията ни кара да се замислим за вечното жадуване по невъзможното, по чуждото, което винаги изглежда по-добро и по-хубаво. Но също така и ни припомня, че нищо не е винаги перфектно и че всичко има своите последствия.

Изложбата **Авариен вход**, представя, по думите на куратора и ръководител на проекта School4artists 3/2024 Лъчезар Бояджиев – „...контекста на българската арт сцена, където „парадните" входове към световното изкуство все още са болезнен дефицит." От друга страна, „авариен" може да мислим и като единствения възможен начин за "влизане" на младите художници – „вход", който е нужен сега и веднага. Където породената авария идва от силната необходимост за изразяване и споделяне на идеи, мисли, чувства, изкуство.

School4artists 3/2024 is an alternative education program for young artists at the beginning of their professional career which aims to update and deepen their knowledge of art today; to convince them that what they do is important for the art audiences and the public in Sofia, the country, and the world; to assist them in their orientation and positioning in the art world today.

The 3rd edition of the project was launched in May 2024 and 10 participants were selected – eight artists and two art historians. These are: Bilyana Tokmakchieva, Gergana Minkova, Yoanna Laskova, Kiril Buhovski, Lyuba Maznova, Nevelin Ivanov, Nikola Andreev, Filip Boyadjiev, Hannah Michelle Ivanov, Andreya Gandeva.

While there were already established relationships between some of the participants or a vague familiarity between others, it can be said that the majority did not know each other and were not fully aware of the work of the others. Many of the artists had already participated in various projects and exhibited their works, yet they were all in the early stages of their creative journey. The work of the young artists, as well as their interests, undoubtedly differed. However, in the newly created works for the exhibition at ICA-Sofia, one can trace both the continuation of an internal personal narrative of each of the artists, as well as interesting connecting points between the young artists as a whole.

It is not the first time **Bilyana Tokmakchieva** is trying to capture time. To record it, archive it, freeze it, preserve it... The photography prepared for the exhibition is, in the artist's words, a reconstruction of a Baroque style still-life, or nature-morte. Positioned against a black background is a table with a red tablecloth on top of which we can see various objects – a vase with flowers, a glass, candles, pomegranates and walnuts, two jars. At first glance, the colours are striking – the dominant red of the tablecloth and the carnations, pomegranates, and the wax and cloth object. All this contrasts with the other dominant colour, yellow; the wax candles, the large wax body resembling a wheel of cheese, one of the two jars filled with an unknown yellow liquid. The objects stand out against the black drapery, highlighting the second jar full of pickled fresh green walnuts. At first glance the composition does not give us clear answers, yet the colours are not random. And what of the carnations?

Most often still life is associated with the depiction of fruits and flowers alongside game or other foods, compositions representing tables laden with feasts. Their goal lies in capturing a moment; there is no transience or duration. Photography as a medium also captures a moment. Taken out of context, we don't know what came before or after it. What will happen to the objects on the table and why were they brought together? By capturing all these objects together, the artist stops time while simultaneously stating that everything on the table is *Preparations For Future Projects*. The flowers will probably wilt, the pomegranates will be eaten, the candles will burn out, the jars will perhaps be opened. But when? Bilyana Tokmakchieva's work both stops time but also sets a metaphorical timer, thus referring to the fragility of life, decay and even death itself. At one point, the backdrop of the black drapery engulfs us and only a black hole remains.

As we understand from **Nikola Andreev's** work, black holes are quite common. For two years, the author observed "how a crumbling slab of pavement gradually grew into a hole". For a long time he photographed it, but was not sure what to do with it. Shortly after the moment he decided to experiment with it, the slab was replaced, returning the artist to his starting position. The next day, however, he comes across news that the UK platform BBC News have detected the presence of an awakening black hole. The uploaded photograph reminds him of his own "archives" of the actual black hole on the street. Often these holes do grow and take on new and larger sizes before action is taken towards fixing them. The author sees this as a metaphor for personal gaps in human consciousness that similarly grow and which, often, take years to acknowledge, repair, and fill up.

Nikola Andreev decides what to do with his repaired plate. Making an intervention in the urban environment, he paints the block black and observes the reaction of the passers-by. At first they are startled, side-stepping or jumping over it, but over time the passers-by pass it by and their shoe marks erase the black paint applied by the artist. He is *Awakening A Black Hole* as he presents his series of 10 photographs that trace his working process. He has also placed a black foil, the eponymous black hole, which invites viewers to "confront the unknown void" of themselves and try not to be swallowed by the chaos.

The theme of chaos also preoccupies the artist in his second work *Horizon of Chaos*. It was inspired by Hito Steyerl's text In Free Fall: A Thought Experiment on Vertical Perspective which explores the idea of the horizon and how it changes. Nikola Andreev combines the hands of a clock, making the minutes and hours indistinguishable. Thus he metaphorically creates a new horizon. When one of the hands changes the set horizon for a second, it recalls the existing chaos and illusory certainty at play.

Chaos is creating a new order, but isn't it all long preordained? **Gergana Minkova**, creates *Connections*, a mind map that refers to gossip. As we learn from her work, back in Ancient Greece, "society relied on gossip to determine which members of the community could be trusted." She began her project by talking to all the School4Artists participants, asking each to tell and share how they knew the others and what their first impressions were. Although most of the schoolmates initially have the idea that they don't know each other, in the process of sharing it turns out that many seemingly invisible connections emerge. This shows that each one is directly or indirectly connected to the others without having known it beforehand. The author proves that the creation of this small community, part of the framework of the project, is not accidental. It is not accidental because of the desire of all these young people to actively learn, seek, and engage with art. Gergana Minkova is an art historian; naturally, she starts thinking about all these connections while writing about exhibitions, working on different projects, or when she visits gallery openings. Her attempts at socialization and inclusion into the community and environment of Bulgarian contemporary art made her realize that the connections that build community are also the ones that keep it alive.

How do glass jugs become a symbol of family ties? **Yoanna Laskova** is an artist working with glass, but for the first time, although her work involves glass, it doesn't pass through her hands in the same artisanal way as usual. Researching her family tree, she collected various family stories. That's how she found out that after her great-grandmother died, while relatives were cleaning out her home, about 40 new glass jugs were found. Her great-grandmother always bought jugs from the shops so that she would have a gift on hand when necessary. The artist began to reflect on people's consumption habits of the past and present. While nowadays, anyone can buy whatever they want whenever they want, in her grandmother's case, things sat differently. Older generations, including that of her great-grandmother who was born

in the 1930s, lived with a compulsion of a kind of hoarding borne out of fear that after tomorrow, nothing will be available. Although her great-grandmother collected them without being able to give them away in her lifetime, when the jugs were found her mother took a few and the others were given to relatives. The author decided to track down where the jugs are now and collect them. With *40 jugs* she figuratively collects various members of her family while encapsulating the attitude of the generation having lived through the last big war.

Hannah Ivanov lives and works in New York, but her parents were born in Bulgaria and moved to America after their wedding. Both of her parents are from seafaring towns, which quite naturally explains the fact that most of both of their family members are sailors – having traveled extensively and all over the world, carrying and telling many of the stories she grew up with. However, many people blame her parents for running away and leaving the family behind. The artist tries to understand this attitude, considering all the travelers in her clan. On her recent return, she finds few "traces" of their life in Bulgaria in her parent's apartment – some clothes and a photograph from their wedding. While in Varna, the idea for the work and *Black Sea Blues 2* came quite naturally.

The work is an object – a basket of ship's ropes whose braids, like family ties, are ultimately firmly connected. Hannah Ivanov reflects on questions of identity, what it gives you and is it possible to take away, but also what remains of the past and whether it is easy to erase. She wraps the ropes in the form of a basket, which she fills with matchboxes she collected in America, and then dips one end of the ropes in machine oil. In this way, she figuratively "intertwines" Bulgarian and American, and places her parents' photograph by the basket, giving the audience a chance to symbolically burn both the past and all the connections.

To what extent do family ties and stories build and live on in new generations? What part of our parents lives on in ourselves? After a series of

projects dealing with the self, **Nevelin Ivanov** continues to search and explore the theme, this time through his family. The artist embroidered portraits of various members of his family onto plastic bags, which he then placed over his head creating *Family self-portrait*. In this way, he wants to convey the idea of how much we are all a product of our mothers and fathers, grandparents, and the people who raised and educated us. But it also sets up the idea that sometimes, albeit unconsciously, their attitudes and behaviors can suffocate us. While their actions may not be driven by malice or ill feelings – often quite the opposite, by love and a desire to provide the best – they shape us in unique ways. This shapes and sets a direction that, consciously or not, we follow and sometimes realize and change.

Lyuba Maznova's work focuses on the exploration of identity and more specifically queer identity. After the adoption of the "Law against LGBT+ propaganda", which criminalizes "propaganda of non-traditional sexual orientation", which never really existed in Bulgarian schools, Lyuba Maznova imagines a possible future situation as a result of enforcing the law. Since the adoption of such a repressive act serves as a basis and a "gateway" for the adoption of other hate-related laws and sanctions against the LGBT+ community, the artist creates an experimental video that shows the consequences that may follow in the future towards anything "non-traditional". In *Retake* we see a teacher and a boy, likely a classmate and representative of the 'mainstream', humiliating and abusing another student with make-up on their face. In this way, Lyuba Maznova criticizes both the supporters of this law and the mass hatred and non-acceptance of the "different". Drawing on their personal experiences at school, as well as the imposed heteronormativity that rejects anything accepted as "different", they also draw attention to the education system, which often yields negative and even dangerous consequences for the mental health of young queer people.

This type of "hate" behaviour is associated with the extremely strong policies related to the questions of tradition and the Bulgarian state in recent years. **Filip Boyadjiev** continues to work with his ironic approach, ridiculing Bulgarianness and the stereotypical images that flood our society through various channels – on the street, on television, etc. Beginning with the strong alpha male who defends traditional values, the artist starts thinking about his female equivalent. Thus, he created women's patent calfskin moccasins encrusted with Swarovski stones in his work *Tradition is the New Black*. In this way, he simultaneously reflects and criticizes the constant recalling of the "glorious" past, of Bulgarian traditions, of the idolized personalities who are the basis of national identity. The lack of present values is concealed by the past, which prevents the creation of an adequate future.

Perhaps all this would have been different if Bulgaria had never fallen under Ottoman rule – if all roads led to today's Sofia and signs said *"Welcome to Sredets"*. This is also the name of the first series of works by **Kyril Buhowski**, who invented an alternative history of our country in which Bulgaria conquered Constantinople, expanded to three seas and became an empire. Comparing the architecture of London (where the artist lived) and that of Sofia, he reflects on "the paradoxes and problematic nature of 'greatness', which is often associated with an imperial and colonial past". Kyril Buhowski created three panels of landmarks from the capital, but transformed to suit the shimmering grandeur. Recreating an unhappened reality, the artist also reflects on the problems that accompany any monarchy or large group of states under centralized power – class divisions, discrimination, exploitation of resources and crimes against humanity. The installation makes us think about the eternal craving for the impossible, for the foreign that always seems better and better. But it also reminds us that nothing is always perfect and that everything has its consequences.

The exhibition **Emergency Entrance** presents, in the words of the curator and project leader of School4artists Luchezar Boyadjiev, the context of the Bulgarian art scene, where official, "ceremonial" entrances to the world art are still a painful deficit. On the other hand, we can also think of emergency as the only possible way for young artists to gain access and "enter" – now and immediately. Where the emergency comes from the strong need to express and share ideas, thoughts, feelings, art.

Биографии / Biographies

Биляна Токмакчиева (р. 1990 г., София) Завършва бакалавър „Политически науки и Международни отношения“ в Американския Университет, България, 2012 г. През 2023 г. завършва бакалавър в специалност „Живопис“ в НХА, София. През 2023 г. участва в: Фестивала за съвременно изкуство „БУНА-2“, Варна с пърформанса “Too close”; „ Sofia Underground: Synesthesia“; и резиденцията „Легендарните Земи и Места“ Зони на контакт. През 2022 г. участва в изложбата “The Body”, която е представена в София, Берлин и Виена. В н. на 2023 г. основава групата The Artist at Play, чиято цел е да създаде среда, в която млади артисти могат да се развиват, срещат и колаборират.

Bilyana Tokmakchieva (b. 1990, Sofia) Graduated with a BA in Political Science and International Relations from the American University, Bulgaria in 2012 and a BA in Painting from the National Art Academy, Sofia in 2023. In 2023 participated in: BUNA-2 Contemporary Art Festival, Varna with her performance “Too close”; “Sofia Underground: Synesthesia”’; and the residency “Legendary Lands and Places” Zones of Contact. In 2022 participated in the exhibition “The Body”, which traveled to Sofia, Berlin and Vienna. In early 2023, she founded The Artist at Play, a group whose aim is to create an environment where young artists can develop, meet and collaborate.

Гергана Минкова (р. 1997 г., София) е изкуствовед и журналист. Завършва бакалавър и магистър в специалност „Изкуствознание“, НХА, София, където днес е докторант. Защитава магистър в журналистическия факултет на СУ „Св.Климент Охридски“, като опита ѝ в сферата се фокусира върху гейминг индустрията. Интересите ѝ обхващат политическото и социално-ангажирано изкуство в България.

Gergana Minkova (b. 1997, Sofia) is an art historian and journalist. She holds BA and MA degrees in Art History from the National Art Academy, Sofia where she is currently a PhD student. Additionally, she earned a Master's in Journalism from Sofia University "St. Kliment Ohridski," with a focus on the gaming industry. Her research interests include political and socially engaged art in Bulgaria.

Йоанна Ласкова (р. 2000 г., Пловдив) е визуален артист, живеещ в София. Фокус в изразните ѝ средства са стъкло, фотография и рисунка. В работите си се ангажира с изследването на човешкото състояние, задълбочавайки се в теми като спомените и тяхната загуба, родовата памет и усещането за дом . В най-новите си проекти разсъждава върху дълбоко личните и колективни наративи, които формират идентичността, използвайки изкуството си като средство за предизвикване на емоционален отзвук и подтикване към интроспективност. В последната година участва в изложби в Румъния, Чехия, Германия, Италия и България.

Yoanna Laskova (b. 2000, Plovdiv, Bulgaria) is a Sofia-based visual artist whose practice spans across a range of mediums, with a particular focus on glass, photography, and drawing. Laskova's work is distinguished by her nuanced exploration of the human condition, delving into themes of memory, ancestral heritage, and the sense of home. In her most recent projects, she reflects on the deeply personal and collective narratives that shape identity, using her art as a means to evoke emotional resonance and prompt introspection. During the last year she has been part of exhibitions in Romania, Czech Republic, Germany, Italy and Bulgaria.

Кирил Буховски (р. 1995 г., София) е визуален артист и автор с художествени търсения в сферите на живописта, инсталацията, пърформанса и творческото писане. В работата си разглежда темите за идентичността, крайностите, прочитите на миналото, изграждането и разрушаването на наративи. Завършва Националното училище за изящни изкуства „Илия Петров“ и НХА, София. През 2016 г. е номиниран за Наградата за полет в изкуството на Фондация „Стоян Камбарев“. През 2017 г. заминава за Лондон, където учи Писане за сцена и медии в Кралското централно училище за слово и драма, след което се занимава с режисура и работи в арт средите. През 2023 г. се връща в България и година по-късно става част от програмата School4artists на ИСИ—София.

Kyril Buhowski (b. 1990, Sofia) is a visual artist and author with creative explorations in the fields of painting, installation, performance art and creative writing. His work explores themes of identity, extremes, readings of the past and the construction and destruction of narratives. He graduated from the Ilia Petrov National School for Fine Arts and the National Art Academy, Sofia. In 2016 he was nominated for the Stoyan Kambarev Foundation's Flight in Art Award. In 2017 he went to London where he studied Writing for Stage and Media at the Royal Central School of Speech and Drama, after which he took up directing and working in the arts. In 2023 he returned to Bulgaria and a year later became part of the School4artists program of the ICA-Sofia.

Люба Мазнова (р. 1998 г., Враца) завършва бакалавър в специалност „Плакат и визуална комуникация“ и магистър в „Дигитални изкуства“ към НХА, София. Занимава се с графичен дизайн. Във фрийланс работата си прави проекти свързани с куиър и феминистка тематика. Взема участие в ЛГБТИ фестивала „ПРИЗМА“ през 2022 и 2024 г. През 2023 г., участва в резиденция на Национален природонаучен музей, София за артисти и учени,

последвана от груповата изложба “Art Science”, в която взема участие. Един от участниците в проектът The Artist at Play 2024 г. Прави драг пърформанси свързани с идентичността, изхождайки и преосмисляйки българския фолклор.

Lyuba Maznova (b. 1998, Vratsa) holds a BA in Poster and Visual Communication and an MA in Digital Arts from the National Art Academy, Sofia. She is engaged in graphic design. In her freelance work she works on projects related to queer and feminist themes. She took part in the LGBTI festival PRIZMA in 2022 and 2024. In 2023, she participated in a residency at the National Museum of Natural History, Sofia for artists and scientists, which resulted in the group exhibition Art Science, in which she took part. One of the participants in The Artist at Play 2024. She makes drag performances related to identity, drawing on and re-imagining Bulgarian folklore.

Невелин Иванов (р. 2002 г., Бургас) е студент в специалност „Мода“ на НХА, София. Той е визуален артист, експериментиращ в областта на рисунката и концептуалната мода. Първата му самостоятелна изложба „Ако имах пресе, щях да го кръстя Нево“ (2023) се провежда под формата на pop-up събитие в галерия Little Bird Place, София. Втората му самостоятелна изложба — „Спалнята на Нево“ е представена през януари 2024 в галерия Little Bird Place, а след това и на фестивала за съвременно изкуство БУНА-2 във Варна. Невелин има няколко участия в групови изложби и модни пърформанси, част от които са: „Играчка-плачка“, галерия ИСИ,София (2023); Defy The Status Quo, Æther Haga, Хага, Нидерландия (2023)/ DOZA, София(2023); Арт фешън пърформанс, галерия „Академия“, София (2023). През 2024 е номиниран за наградата за млади художници BAZA.

Nevelin Ivanov (b. 2002, Burgas) is a Fashion Design student at the National Art Academy, Sofia. He is a visual artist experimenting in drawing and conceptual fashion. His first solo exhibition "If I had a pig, I would name it Nevo" (2023) is held as a pop-up event at the Little Bird Place gallery, Sofia. His second solo exhibition - "Nevo's Bedroom" was presented in January 2024 at the Little Bird Place Gallery, and at the BUNA-2 Contemporary Art Festival, Varna. Nevelin has participated in several group exhibitions and fashion performances, some of which are: Igrachka-Plachka, ICA Gallery, Sofia (2023); Defy The Status Quo, Æther Hague, The Hague, Netherlands (2023)/ DOZA, Sofia (2023); Art fashion performance, Academy Gallery, Sofia (2023). In 2024, he was nominated for the BAZA award for young artists.

Никола Андреев (р. 2002 г., Трявна) живее и работи в София. Твори в областта на съвременните визуални изкуства. Експериментира с различни медии и техники като рисунка, скулптура и намерени обекти. Завършва НГПИ „Тревненска школа", Трявна през 2021г., със специалност „Интериорен дизайн". Настоящ студент в НХА, София (2024-2028), бакалавърска степен, специалност „Скулптура".

Nikola Andreev (b. 2002, Tryavna) lives and works in Sofia. Working in the field of visual arts, he is experimenting with different media and techniques such as drawings, sculptures and found objects. Graduated from the National High-School for Applied Arts "Trevnenska Shkola" in 2021, majoring in Interior Design. Currently he is a student at the National Art Academy, Sofia (2024-2028), bachelor's degree, Department of Sculpture.

Филип Бояджиев (р. 1988 г., София) е визуален артист, дизайнер и преподавател с над 15 години опит. Създател на студио за графичен дизайн, дългогодишен преподавател в Националната художествена академия, София и консултант към Столична община. Активист за по-качествена визуална среда в България. В творческата си практика работи по социално ангажирани теми като идентичност, как живеем със себе си и околните и други, които обикновено представя чрез хумор.

Filip Boyadjiev (b. 1988, Sofia) is a visual artist, designer and teacher with over 15 years of experience. Founder of a graphic design studio, long-time lecturer at the National Art Academy, Sofia and consultant to the Sofia Municipality. Activist for a better visual environment in Bulgaria. In his creative practice he works on socially engaged topics such as identity, how we live with ourselves and others, which he usually presents through humor.

Хана Мишел Иванов (р. 2001 г., Ню Йорк) е българо-американска художничка. През 2023 г. получава бакалавърска степен по живопис и рисуване в Училището на Института по изкуствата в Чикаго. Получава студентски изследователски грант „Фулбрайт" за академичната 2023/2024 г. за проекта си „Неконвенционални форми на българската живопис, 1969-1989 г.". Работата ѝ се фокусира върху живописта и рисунката като форма на картографиране и архивиране, повлияна от изследователската ѝ практика. Тя живее и работи в Ню Йорк.

Hannah Michelle Ivanov (b. 2001, New York City) is a Bulgarian-American artist. She received her BFA in Painting and Drawing at the School of the Art Institute of Chicago in 2023. She was awarded a Fulbright Student Research Grant for the 2023/2024 academic year for her project "Non-Conventional Forms of Bulgarian Painting, 1969-1989". Her

work focuses on painting and drawing as a form of map-making and archiving, influenced by her research practice. She lives and works in New York City.

Андрея Гандева (р. 1999 г., Варна) е бакалавър по културология от СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирала е един семестър по програма „Еразъм+“ в университета „Жан Моне“, Сент-Етиен, Франция. През 2024 г. завършва магистърска програма „Модерно и съвременно изкуство“ в катедра „Изкуствознание“ на Националната художествена академия.

Andreya Gandeva (b. 1999, Varna) holds a BA in Cultural Studies from the Sofia University “St. Kliment Ohridski.” She studied for one semester in the Erasmus+ program at Jean Monnet University, Saint-Etienne, France. In 2024 she graduated from the Master’s program “Modern and Contemporary Art” at the Department of Art Studies of the National Art Academy, Sofia

***

School4artists 3/2024 е образователна платформа и проект на ИСИ—София. School4artists се осъществява с подкрепата на Програма „Култура“ на Столична община и със съдействието на Фондация „Зингер-Захариев“, София, и Гауденц Б. Руф. За публичната програма на School4artists 3/2024, ИСИ—София партнира с Културния център на СУ „Св. Климент Охридски“.

School4artists 3/2024 is an educational platform and a project of ICA—Sofia. School4artists 3/2024 is supported by the Program “Culture” of the Sofia Municipality, with additional support from The Singer-Zahariev Foundation, Sofia, and Gaudenz B. Ruff. For the public program of School4artists 3/2024, ICA—Sofia is partnering with the Cultural Center of the Sofia University “St. Kliment Ohridski”.

Текст:
Андрея Гандева

Редактор:
Лъчезар Бояджиев

Редактор на текст
на английски:
Хана Иванов

Дизайн:
Люба Мазнова

Печат:
Slopi Kopi, 2024, София

Text:
Andreya Gandeva

Editor:
Luchezar Boyadjiev

Editor of english text:
Hannah Ivanov

Design:
Lyuba Maznova

Printing:
Slopi Kopi, 2024, Sofia

